

מסכת ברכות

פ"א מאימתי

גמ' ב. - ג.

ק"ש של ערבית [ובשכבך]:

ר"א לל"ק, ת"ק לל"ב, ור' יהושע בברייתא - מהערב שמש (צאת הכוכבים)

ר"א - עד שלישי הלילה [התחלת שכיבה]

ברייתא - עד שעה שעני גומר סעודתו [רש"י - מחמת זמן שכיבה]

חכמים - עד חצות [סייג]

ר"ג, רשב"י מ: שמואל להל' - עד עמוד השחר

ר"ע מ: - עד נץ החמה

ר"א בברייתא - משקדש היום (רש"י - ציה"ש, ר"י - מצעו"י)

ר"מ - משבג"א נכנסין לסעודה ע"ש (רש"י ומס' ג. - מאומר מזה"כ, ר"י - מצעו"י);

סמוך לצדה"ב

ברייתא, ר' חנינא - (מוס' - מעט לפני) משעני נכנס לאכול (מאוחר מצה"כ)

ר' אחאי - משרוב בג"א נכנסים להסב (רש"י - צמולצשזמ, לר"י - מצעו"י)

ר"י נו. - מפלג המנחה

{ג' משמרות, על כ"א הקב"ה שואג}

מוס' ז. - ג.

לרש"י - יוצא בפ' ראשונה על מטתו - אבל ק"ש בביהכ"נ רק כדי לעמוד בתפלה מתוך דברי תורה

ר"מ - ק"ש דביהכ"נ עיקר ובר"י דומנו מפלג המנחה, ר"י - כר' אחאי - מבעו"י

רש"י - הקטר חלבים לכתחלה עד עמוד השחר, מוס' פסחיס קכ: - בדיעבד, מוס' מגילה כא. - חצות

לעיכובא

הבינו מותר לכתחלה בשדה

יהא שמיה רבא - למחזור ויטרי - יהא שם י-ה שלם, ומבורך לעוה"ב

מוס' - תפלה אחת - יהש"ר מבורך

קדיש בארמית משום ע"ה שבאו לדרשה, ולא משום שלא יתקנאו בנו המלאכים

גמ' ג. - ה:

אין נכנסין לחורבה משום שיחשדוהו בזנות (בא' או בפריצי) ומשום מפולת (בנפלה לפני זמן)

ומשום מזיקין (בא' או במקום שרגילין)

הלילה ד' משמרות לרבי, ג' לר' נתן

רק אומרים דב"ת של המת בפניו [רש"י - לועג לרש] - ומח' במילי דעלמא

{ דוד - חצות לילה אקום, חסיד אני; משה - כחצות; שמא יגרום החטא }

לר' יוחנן (מוס', צה"ג להל') צריך לסמוך גאולה לתפלת ערבית

[גאולה נמי בליל ט"ו, היקש לק"ש דשחרית סמוך לתפלה]

לר' יהושע בן לוי ק"ש אחר ערבית [גאולה מעלייתא יום ט"ו, היקש לק"ש דשחרית סמוך למטתו]

{ תהלה לדוד כל יום; מיכאל באחת גבריאל בשתים }

ר' יהושע ב"ל - ק"ש על המטה [אמרו בלבבכם וכו' ודומו]

ר"ג - אבל לא ת"ח, אביי - ת"ח יאמר בידך אפקיד וגו'

{ כנגד יצה"ר - ירגיז יצ"ט ללחום, תורה, ק"ש, יזכור לו יום המיתה; יסורין למי שאפשר ואינו עוסק בתורה; הקב"ה נתן תורה ושמח; }

יסורין - יפשפש במעשיו ותשובה, תולה בביטול תורה, יסורין של אהבה (רש"י - להרצות שכן

עוה"צ); יסורין של אהבה - בלי ביטול תורה, תפלה, ר' יוחנן - אפי' יש שניהם, נגעים בבבל [רש"י -

אין שילות, מוס' - לא מהרין מטומאה], נגעים בצנעא, בנים ומתו; יסורין ממרקין;

תורה, א"י, עוה"ב נתנן ע"י יסורין;

אשרי הגבר וכו' ומתורתך תלמדנו - יתלה יסורין בביטול תורה, יסורין של אהבה כשיכול ללמוד,

לומדים מן התורה שיסורין ממרקין, תורה נתנה ביסורים; לא הן ולא שכרן;

ר' אלעזר ור' יוחנן בכו על שופרא דבלי בעפרא; בחר גנבא גנוב ומעמא טעים {

מוס' ג: - ה:

להל' מותר לדבר מילי דעלמא בפני המת, ודב"ת חוץ לד"א שלו

כרתו ופלתו - רש"י - אורים ותומים, ר"מ - סנהדרין

אסור לאכול מזומן ק"ש עד שיקרא ק"ש ויתפלל ערבית

סמיכת גאולה לתפלה - רש"י - ה' צורי וגואלי - יענך, דפק על פתח המלך

יראו עינינו כגאולה אריכתא - תקנה שימתין לחבירו, י"ח אזכרות

לרז עמרס - קדיש (ופסוקים מוס' זו:) בערבית לאשמעינן דא"צ סמיכה גאולה לתפלת

רשות; ומוס' מולקין - חייב לסמוך אפי' למ"ד רשות

רש"י - אין לאדם חשוב אלא יסורין של אהבה, ומוס' מולקין

גמ' ה: - ח:

לא יעשה מלאכה (לרש"י - או ילמוד) עד שיתפלל

בתפלה לא יהא חוצץ בינו לקיר, מוס' - ודצר קצוע לא הוי הפסק

מסכת נדה

פ"א שמאי

גמ' ב. - ג.:

נדה מטמאה - לשמאי דיינן שעתן, להלל מבדיקה אחרונה, לחכמים מעת לעת (מוס' - גס צרה"ר [רישומא מגופה, לא כסוטה], ר"ן ורש"י - רק צרה"י) [ד: - הואיל ולא בדקה קנסוה עונה יתירה (וב' לשונות בנאנסה)]
 ו. - לקדשים ותרומה תולין, לחולין לכו"ע דיה שעתה

מח' שמאי והלל: 1) בחזקת טהורה או דיש ריעותא מגופה (רש"י - רגילה לכך) (ומודה שמאי בתרתי לריעותא (מקוה חסר, תרם מחבית ונמצא חומץ, שרץ דמבוי וגם מעלמא), מוס' - צכמיס [לא פלוג צין לת ליצט])

2) אי אשה מרגשת (ומודה שמאי בשומה, בכתמים [אין תלות])

3) אי אין העמדת בית הרחם (ומודה שמאי במוך (דחוק לרבא))

4) משום ביטול פו"ר או דעשה סייג

גמ' לו. - לכו"ע דיה שעתה אחר ימי דם טוהר (לרב ביום אחריו, ללוי אפי' מופלג), אחר גירות מח' (צכמוצט לו.)

מקוה שנמצא חסר - לרבנן ברה"ר וברה"י למפרע טמאות ודאי [תרתי לריעותא (מוקט טומאה, מסר לפניך), ל"ק לרש"י - רה"י יליף מסוטה]
 לר"ש ברה"ר טהורות [מסוטה, ל"ב - סוף טומאה מתחלת טומאה (מהר"ף - מצ' מזיריס - גמיירי דטהור, מוס' - מתנוק מטפס לאין מוקה [מסוטה])]
 ברה"י תולין [רש"י - א"א ללמוד מסוטה דאין רגלים לדבר, מוס' - לית לי' "מסר לפניך", מהר"ף ל"צ - מצ' מזיריס גמיירי דמולין (ורצנן - גמיירי רק כשיש מוקט טהרה)]
 וכן מח' בתרם ונמצא חומץ

מוס' ב. - ג.

לא ילפינן מסוטה: ברה"י טומאה למפרע (מהרש"א - צמקוס מוקט טהרה), ברה"ר בהשתא ודאי טמאה, ברה"י וברה"ר טומאת ראייה, ברה"י דבר שא"א להיות (ספק באיזה נגע, א' מכם נטמא)

חזקת טהרה רק ברה"ר

מעל"ע טהור באין דעת לישאל [טומאת בשר קודש גזה"כ]

להלל באשה תולין ולא שורפין - לבו נוקפו ויבטל פו"ר, מוס' ג: - לא הרגישה

לשמאי אשה קיל משרץ בזוית קופה - אין לה שוליים, אשה בדוקה היא, גליין - ביטול פו"ר

בלי חזקת טהרה - ברה"ר טהור מסוטה (איתרע חזקתה ע"י קינוי וסתירה בלילה)
(ירושלמי - לילה הוי רה"י)

עם חזקת טהרה - ברה"י ודאי טמא מסוטה (דממאה למרות חזקה שאינה טמאה ודאי)

אין חזקה מעיקרא "אינה מריפה" - דאין אותה שעה מבוררת

ספק נגע ברה"ר טהור - מוס' - חזקת טהרה, כש"י - הלכתא גמירי

לכש"י מקוה ברה"ר טמא - אלמא כודאי משוי ליה

ריעותא במקוה שוה לריעותא באדם

נתכוין לתרום מן היפה ונמצא רעה הוי תרומה בטעות

כשומא או במוך - לחולין דיין שעתן [בחזקת טהורה] (וגליון מולק לשמאי)

לשמאי אף בלי הרגשה דיה שעתה - מוס' - לא פלוג, כש"י - סברה הרגשת עד הוא

גמ' ג: - ד:

הלל ושמאי - שרץ בזוית אחרת של קופה - טומאה למפרע (רמז"ן - שרפינן, כש"ל - תלינן)
(ביש שולים, אינה בדוקה, אינה מכוסה, בזוית הקופה)

מח' באין שולים ויש אוגנין, בדוקה, מכוסה, בזוית בית אחרת נמצא השרץ בקופה:

לחזקה הראשונות טהורות [אוגנים לא מעכבו (חוץ ממים - לא מהפכו לגמרי),

לא מחזקינן טומ' ממקום למקום (כש"י - ולינו ספק [לא אימחזיק טומ' זוית ראשונה])

לר' יוחנן טמאות [יש אוגנים דמעכבו, נפל מיד אחרי בדיקה, נפל בשעת תשמיש ע"י כיסוי,

מחזקינן טומאה ממקום למקום - השרץ היה גם בזוית הראשונה עם הטהרות

ותלינן (כשעת מציאתן ובמקום מציאתן - שרפינן וכן לקולא)]

חוץ ממצא ככר ע"ג קרקע וספק אי נפל על טומאה [אדם טהור נמלה בכוונה, אינו ספק

טומ' - אין דעת לישאל, בטומאה דרבנן (כש"י - נגדי פרושים ספקו טהור, מוס' - נגדי ע"ה

לא מחזקינן ממקום למקום), למוס' - קופה עגולה

מוס' 7.

נגע בלילה ונמצא מת:

לא ראוהו חי בערב - מדאו' טהור [חזקת חיים],

מצא מת במקומו - מדרבנן שורפינן קדשים אפי' ברה"ר, ולר"מ טהור ברה"ר

מצא מת במק"א - לר' יוחנן תולין אפי' ברה"ר (כש"י - אין רגלים לדבר כ"כ),

לחזקי' טהור

ראוהו חי בערב (בדוק) - במקומו - ברה"ר טהור, ברה"י לר' יוחנן תולין ולחזקי' טהור

מחט שנמצאת שבורה או חלודה - טהורה דמוקי טהרות אחזקתן